

non reddendo malū pro malo. et reliqua/
que iugiter sūm preparādem animi et nō sp
p opis exhibitiōem veniūt obseruāda.

U Docuisti rursus orare nos te patrē nr̄m
celestē/ sub petitionū septenario/ in orōe
dñica. **C**ōtra septē peccata mortalia. que
sunt supbia/ira/inuidia/acedia/auaricia
gula/luxuria. **A**dversus q̄ pro purgatiō
ne et ornatu nr̄o/ptulisti virtutes septem
tres theologicas/initeres tibi soli. q̄ sunt
fides respectu tue veritatis/spes respectu
potētie.charitas respectu bonitatis. **E**t q̄
tuor cardinales/prudentiā/tpantiā/for/
titudinē/iusticiā. **Q**uibus i patria septes
dotes corrēdent.fidei visio.spei tētio.ca/
ritati fructio q̄ ad aiām. **C**laritas prudent
tie.tpantie subtilitas.fortitudini agilitas
iusticie imortalitas q̄ ad corpū. **C**on/
iunxisti p̄terea virtutibz istis/septē dona
tua/q̄ sunt.pietas.timor.scientia.fortitu
do.consiliū.intellec⁹ et sapiētia. **S**eptē
q̄z beatitudines elcūates nos ad p̄fectōem
nūerasti que sunt/paup̄tas spūs.mititas
luct⁹.esuries et sitis iusticie.misericordia.
mūdicia cordis.et pax. **M**isericordie vō
opa alia sunt corpalia septē.alia septē spi
ritualia q̄ duobz meritis cōpleta sunt. **L**ol
ligo.poto.cibo.tego.sano.visito.condo.
Corrige.duc tela.doceas.solare.fer.ora
Ampli⁹ vero cōstituta sunt p̄ te dñm et re/
demptorē nostrz septē sacramēta. **B**aptis
mus ad vitā spiritus/ō originale peccatū
Cōfirmatio ad robur fidei. **A**ucharistia
sacra/summe venerāda et colēda ad nutri
mentū spūs. **P**enitentia q̄z hñs tres pres
q̄ sunt p̄ritio p̄fessio et satisfactō/ō p̄cni
actuale. **D**atrimonii insup ad filioz p̄/
pagatōz p̄ cultu dei. **O**rdines sacri ad hie
rarchicā ppli xp̄iani sanctificatōz. **E**xtrēa
vinctio cōtra egritudinē et peccatoz venia
liū contagionē. **S**eb cur ista corā te di
numerat puer tu⁹ bone iesu? **D**inumerat
ea sane vt nō penitus ingratus sit/imen/
selargitati tue. **U**t p̄terea salubres fruct⁹ q̄
sunt pax/gandiū cū reliqs.inde p̄cipiat te
donante quē exorat. **R**euelasti igit qd
credendū. **I**ussisti qd agēdū.doce q̄so ma
gis et magis qd reuelas. adiuuās incredu
litate meā.et da qd iubes opari. **D**a scire
posse et velle cū gratia tua ad gloriā maie/
statis tue et salutē ppriam.vt tādē sepat⁹
ab his q̄ a sinistris audituri sunt horren/
dissimā illam sententiā. **I**te maledicti in

ignē eternū. qz scz misericordie opibz ea/
ruerūt.colloce⁹ puer tuus a dextris audi/
turus cū ceteris electis tuis et misericordi
bus/iocundissimā illā vocē. **V**enite bñdi
cti patris mei p̄cipite regnūz quod vobis
paratū est ab origine mundi. **A**men.

Dialogus cui⁹ col **Æ**

locutores sunt milites duo vnus francus
alter anglus contrēdētes de q̄relis francie
et anglie. **N**ō apparet esse cācellarij.

Milites in heremo vallisclose/ si
bi inuicē obuiātes alterutrz cu
ias esset inq̄siuit. alter francus
alter anglus r̄ndit. **E**rgo in/
quit francus inimic⁹. **I**nq̄t angl⁹ in ven
tri limitib⁹ sum⁹/ sed pegrin⁹ arma bellica
deposui. **F**rancus. qd q̄ris. **A**nglus.
aie salutē. **F**rācus. tps nos monet. **A**n/
glus quotēnis es? **F**rācus. ānos non
hēo s; mors iam. l. ānis mihi pepci. **A**n
glus mihi pl⁹. **F**rācus quo p̄gis? **A**n/
glus pegrē. **F**rācu. soēs sum⁹ pegrini et
aduene/nec ciuitatē manentē habem⁹/ s;
futurā vt inā inq̄ram⁹. **A**nglus qd ergo
tibi videt de pegrinatōe nr̄a? **F**rācus
timeo qz p̄ vallē lachymarū discurretes/
dei indignatōz p̄curauerim⁹. **Q**uare?
F qz iuxta verbū ysaiē p̄pendo p̄ ea q̄ v̄s
deo. qz indignatio dñi sup oēs gētes/ et su/
p̄ vniuersam maliciā eoz/ qz nata in hac
pegrinatōe erūna. **J**a tā fastidiosi eueni⁹
vt nesciam⁹ qd desiderare deām⁹ et in hoc
pugnam⁹/ cum iā sum⁹ hora cene/in q̄s fi
nes seculi deuenerūt/qz nihil ē qd restat/
debemus p̄tinescere ne temp⁹ gratie/qd
p̄esto est pereat.tamen de caducis certan
do/om̄ium nostrū cor:pora moriūtur et sa
lus aie dubia. **A**nglus imo certa. **F**rā
cus quare? **A**nglus qz mandato dei
principi nostro obedim⁹ q̄ nos cogit ad
bellū etsi moriamur/pro obediētia mori
mur dei mandato. **F**rācus. bellum ini/
quū est/ qz fundatū est in libidine domi/
nandi et voluptate ditandi tyrannica/ cō/
tra christianos et q̄ scienter peccat querit
sibi gebennā. **A**nglus. **E**rgo p̄cipi nō
obedientiam? **N**onne scribitur qui non
obedierit principi/morte moriamur. **N**ō
ne/cum inobedientia ero infamis/ ve/
cors? pusillanimis/ desertor milicie re/
puratus/immo de prodicione suspectus

Dialogus duorum militum

et reipublice inimicus. **F**rancus. **I**n iustis obediendum / non in iniustis. **A**ngl^o puto iustum omne quod princeps consultus. **F**rancus quod ergo tibi prodest propria conscientia si per alienam conscientiam morti te exponis. **S**i christiana miles es / nonne christi actio / tua est instructio. cuius humanitas verbo exemplo humilitate et paupertate docuit atque iussit. **T**u autem quod apostatas a christo / cur christiani nomen usurpas. **N**onne dicit Qui diligit me / et non meum suuabit. **N**onne mandatum legis consistit in charitate perfecta / dilectione dei et proximi. quod tenes que habes egentibus commicere et hoc non ignoras. **Q**uomodo ubi debes dare / audes rapere quod tuum non est. **N**onne mandatum legis. **N**on contristare fratrem nec proximum. **Q**uomodo in tua libidine dominandi rapis contristaris et occidis et cuncta gladiatorum scelera committis contra christi legem doctrinam. **N**edum contra consilia et beatitudines seu virtutes. imo et precepta dei digito scripta. **Q**ui magis teneris obedire. an homini an deo. an iusto et eterno. an regi mortali. an regi creatori domino dominanti. **A**ngl^o. creatori magis. **F**rancus. ergo illi obedi et mandata eius super quibus nec rex potest dispensare. **A**nglus non solum oportet me alios sequi quia pena mortis est et infamia. si contradicam. **N**on minus ardebunt quod cum multis ardebunt. **A**ngl^o. gustare videlicet. **F**. **U**tere igitur consilio susanne. **S**is innocens sanguis iusti et reside cum christo. nec christiani nomen perdas. nec peripedas milicie gradum. **A**ngl^o. **N**on peripedo sed per militia exercenda / morti me exposui. **F**. **I**mmopotentia tua abuteris. quia militasti per hominem ad dei offensam et proximi. **A**ngl^o. **Q**uid vis me facturum. **F**. **F**uatur legem dei precepta / et sit tua milicia in infideles et dei precepta non observantes. militare per fidei christi et ecclesiam quam tuendam suscepit milicia. desistas a sacrilegiis et rapis / protege pupillos et viduas et aduenas neminem opprimas. **A**ngl^o. **V**iduas et orphanos facit guerra / quomodo protegam. **F**. **D**esiste ab illa. et milita per christo et defensione naturali ad iuriam impulsandam permissa. sed non offendas. si sic feceris fructum felicitatis proximi ac fame gloriam se reportabis / de proprio / penale atrocitate et eternam ignominiam ac perpetuam aggregabis. **A**ngl^o. **C**onsilium licet videatur salubre. tamen quia frater quod mihi suspecti / quia forte ad nostram reprimendam miliciam hec dicitur illam times ne magis noceat. **F**. **D**eum timeo cui nihil potest latere / non vos anglicos iniquis frater persecutores. **A**

imo tortores vestros propter iniquitates vestras. **F**. imo persecutores quia propter iustitiam patimur. **B**erici sumus et magna erit merces nostra. regnum nostrum ab infidelibus / cum multo quesierimus martirio et illud a deo cognouimus / quia spiritus misericordis fuimus non violenti tyranni. vos autem anglici / christianos impugnatistis et occidistis ut infidelibus vires augetis. et sic iustitia nostra et iniquitas vestra / notissima deo et mundo. **N**on ergo propter iniquitatem nostram a vobis torquemur / si propter iustitiam patimur et ita beati **R**ex autem vestrum contemnens dei mandata sicut per me in throno sic et in penis primatum obtinebit. **A**ngl^o. **C**uius culpa quirit. **F**. **O**mnium vestrum tyrannus / tuum in libidine dominandi voluptate dominandi tyrannica a deo et eius mandatis apostatatum. **A**ngl^o. **E**rgo regis precipientis non milicie obediatis. **F**. **N**on teneris deum obedire. **A**ngl^o. **Q**uis potest regem nostrum corripere emendare seu retrahere. non nos subditi. **F**. **D**es si vultis possitis dissentire et quia omnes assentitis / omnes estis re. **A**ngl^o. **Q**uis regem et nos possit corripere. **F**. **N**ullus propter summum vnicum indubitatum pontificem. **E**rgo ille in culpa horum scandalorum videtur. et illi potest dici quod scribitur in figura. **ii** Reg. **ii**. **A**ustodivirum hunc et populum istum. quoniam si de manu tua lapsus fuerit / erit anima tua pro anima illius. **S**cire enim ipse quicquid regens debet quod sicut in throno primus constitutus est. sic et in penis si neglexerit iusticie opera et precepta exercere primatum habitus est. **E**t alibi verbum dominicum et propheticum ille quod de sanguine suo morietur. sanguinem autem eius de manu speculatorum requiratur. ad hoc enim officium est prepositus ut non parcat obiurgando peccata. **N**ec est a culpa alienus qui licet prepositus non sit quoniam multa arguenda vel monenda non vult negligit illorum vitans offensiones. nullum enim timere propter deum. **A**ngl^o. **F**orte vobis sumus flagellum ut corripiamus tanquam virga directiois. **F**. **N**on nego. et forte mala virga directiois / peioribus virga ferrea / bonis autem ad examinem virtutis sepe peritura. sicut sepe vidi ex eodem igne aurum rutilat / palea fumat / cibus coquitur. homo confortatur alio exultatione leditur. **I**taque vna virtus irruens. bonos probat et purificat / malos damnat vastat et extirminat. et in eadem afflictione mali deum detestantur / boni vero deum laudant et precantur. **U**t forte tanquam suos corrigit nos quod diligit me dedit. quia multis nocuit adversario caruisse si de Romanorum monarchia scribitur. **O**rbem

denictū victoz victrix vltā est luxuria. Et forte nob̄ patiētibz psunt scādala. vt tñ ill p̄ q̄s scādala veniūt. **Uñ greg.** in mō. ex/ponēs illō **Job. xxvi.** **Sigātes** gemuerūt sub aq̄s maiores potentes altiores pp̄lo ab hūero sursum sicut scribit̄ de saul **Reg. i.** **Gemuerūt** sub aq̄s sub pōdere ppli. // **A** si deo nō placeret nō tād̄iu pateret̄ hec fieri imo puniret̄ aliq̄s. **F.** imo si oīa punirētur nihil seruaret̄ futuro iudicō et si nihil punirētur nulla dīna puidentiā crederet̄. z verē multi ex vestris offēns̄ puniūt̄. **Nā** siue male siue psperē succedat punimī. qz malus in sua felicitate punif. qz felicitate magis corripit. bonus autē nec bonis ex tollit̄ nec malis frangit̄. **Puniēt̄ etiā.** qz per que peccat̄ hōz p̄ illa torq̄tur/nec est ip̄s gaudere dicit̄ dñs/sed z becicioz p̄io genita q̄ sunt oblectamēta peccati deo sunt iusticia illos puniēdi **Jō** dicit̄ ap̄ls q̄ eua nuerūt in cogitatōibz. induratū est cor in sapiēs. p̄pter qd̄ z de tradidit̄ eos in desideria cordis eoz z in inuidicia vt afficiāt̄ cōtumelijs corpa sua. z sicut pbauerūt/n̄ habere deū in noticia/tradidit̄ illos deus in sensum reprobū vt faciāt̄ ea q̄ nō cōueniunt/certe puniūt̄ z dū nrā gaudeant dāna sua desēt̄. **Fecistis** viduas z orphanos in frācia. certe z angliā necari sunt ex vestris centū milia cū suis principibz/nec q̄ sunt erūt in nūero. **A.** fateoz dicit̄ vsaieyeruz q̄ indignatio dñi z nō hēm̄ hic manentē ciuitatē s̄z futurā inq̄rim̄. // s̄z quō ignoro **F.** qz ex deo nō es z inde verba ei nō audis nec attēdis. **A.** esse volo ex deo. **F.** celestē patriā iubz ille q̄rere q̄ est v̄ia veritas. z vita corpoz desideria p̄teri siue carnis. a mūdi glā declinare. aliena nō appetere. p̄pria largiri. si hec audiēs eceq̄ris/dei ciuitatē futurā adq̄res/ quā timeo te cū multis tuis amisisse aut saltē elōgasse. **A.** quare? **F.** qz antiq̄p̄i vestigia secur̄ es. z xp̄i vitā z doctrinā despectisti. **A.** in q̄? **F.** Fere i oibz v̄ijs tuis. **A.** specifica magis. **F.** xp̄s vita et doctrina p̄cepit cū hūilitate c̄baritatē z volūtariā paupertatē vos at̄ p̄pter summā superbā nō p̄tenti regno opulētissio/in libidine dñandi nō timuistis mittere manū vt occideret̄ xp̄s dñi z mēte sacrilega deserēt̄es deū/ipsi mādāta z p̄cepta offendētes cūcta nefandissia scelera p̄petraistis tanq̄s veri mistri antiq̄p̄i. **A.** imo xp̄i qz ml̄tos facim̄ martires z paupes/q̄s diligit de z tā

q̄s filij hoīm q̄ram̄ irā illis vt nostrā rem publicā augeam̄ z hoc faciēdo in q̄ demeremur. **F.** Necesse ē vt veniāt scādala. vt tñ illi p̄ quē terrā dedit vobis de sufficiētē i gratis/cur p̄ tātis donis ipen̄s a deo/mala repēdit̄. **A.** Que mala? **F.** Lūctā homicidia z alia infinita. **A.** Sine homicidijs nō possunt fieri bella. **F.** Ideo detestanda int̄ fr̄es. **A.** pariter occidimur n̄ra sorte. **F.** dignē vestra culpa qz iniuste bella puocatis/nos at̄ iuste repellim̄ iniuriā. et iō qz nō timuistis mittere manū ad occidēdū xp̄m dñi. sanguis tu sup caput tuū. z icli ti israel sup mōtes iterficiēt̄. z abijciēt̄ clypeus vestri antiq̄p̄i. **A.** Cur tantū detestaris homicidia? **F.** Quia vltimū terribiliū est mors z deberēt sufficere vob̄ p̄phanis hoīb̄/alie astutie inq̄rēdo vestra libidine fastuosa sine tñ sanguis xp̄iani effusione. **Nōne** om̄e creatū tēdit ad sue speciei p̄seruatōez/cur oibz creatis estis crudeliores? plāte vegetabiles aiata bruta etiā ferocia oibz suis viribz igenijs cautel̄ suā p̄seruat spēm. z cū ab alia spē p̄sumat̄ vel ledāt̄ iu uāt se inuicē z cū nō p̄nt signa doloris oñ dūt plozāt̄ z vlulāt̄/vosāt̄ tanq̄s lupi rapidi famelici spēm hūanā q̄ntūcunq̄s de corā piā catholicā/vozare necare nō veremī **I**ntuere boues feroces porcōs z alia bruta q̄ntis viribz suā p̄suāt̄ spēs. **A.** put facim̄ ita z patres nostri fecerūt/viuiū in lege patz. **F.** Et iō verbū dñi cūp̄ os p̄bi cū samuelis loq̄ntis hely/semel dies veniunt vt p̄scindā brachiū tuū z brachiū dom̄ p̄ris tui/vt nō sit sener in domo tua z tabescat aīa z maḡ ps dom̄ tuell. **A.** **S**poz ter seq̄ vestigia patz. **F.** fateoz. **A.** **E**rgo habeo optatū. **F.** Quia patrē equocās loq̄ris de corrupto z mortali/ ergo at̄ fateoz de vestigijs p̄ris eterni z creatoris z redēptoris q̄ in celis est/cui v̄itq̄ volūtās fiat sicut in celoz in terra n̄ra z vestral. **A.** **U**tinā vtinā z vtinā. **F.** videris aliq̄n̄iulū reductus cōpūct. **A.** **S**um etenī sed illū nō cognosco patrē. **F.** **S**i teipm̄ nō cognoscis/quō illuz cognosces? **A.** **R**ogo igitur quis sum dic? **F.** **U**as sterquilini cōcha/putrid̄ plen̄ stercore z horrore. cec̄ pauper/nudus/ignozās introitum tuū z exitum cui vita sicut ymbra que quanto magis crescit/tanto decrescit/et tanto magis ad mortem properat/tante subiecta mutabilitati/vt vna non maneat

Dialogus duorum militum

hora in eodē statu / s; es miserior. q; lz nil
cer tius morte. tñ illi? hora nil incertius z
tñ illi nō puides sed spe vana q; tibi cadu
ca blandit / falleris. **A.** si tā vilis sum quō
deū videbo z patrē vocare psumā nō vide
bo. **F.** Quia es i tenebris. **A.** Exire cupio
F. Clama igit ad lucē. **A.** quō? nescio qd
dicā. **F.** Dic Veni claritas q; illūias oēm
hoiem venientē in hūc mūdū sed nō dili
gentē. q; q; diligit mūdū inimic? lucis effi
cit z offulcat. Et iterū dic Illust? a oculos
meos lux incōprehēbilis / fulgura coru
scarōes z dissipā eos vt nō videārvanita
tē. Et iterū clama Tribue lux inextingui
bilis dū te videā crea nomē alpha cū odo
revite q; p? te in odore vnguētōrū tuorū z
currat. gustē sana q; sapiā p; scāz discurrā
q; magna ē multitudo dulcedis tue quaz
abscondisti timētib; te Et iterū mag; cōpū
ctus dic. Cur faciē tuā abscondis forte di
cis. dñe Nō videbit te hō z viuet. Eya dñe
moriaryt te videā z videā vt hīc moriar z
ignosce fno tuo q; psumit loq; dño suo. ca
lamitas quā patior / me cogit exclamare /
cec? sum ad lucē ppero / tu es medic? et lux
vera via z vita z fons misericordie misere
re mei. **A.** pctōr sum forte nō exaudiar. **F.**
Dic dñe peccavi / z faciēdo / nihil fact? suz
nihil. z ita cōfiteor q; cōfessio est via ad te
p quā egrediar delimo z redibo ad te via z
q; verbū dixit. Ego sum via veritas z vi
ta. sepat? a te face? sine via q; sine ipō factū
est nihil z q; nullū bonū sine summo bo
no q; tiēs a te summo bono deuio nihil ef
ficio? Vidit enī de? cūcta q; fecerat z erant
valde bona / malū āt factū sine ipō verbo
nihil aliō est / q; priuatio boni / sicut ceci
tas priuatio visus Et iterū dic Dñe nullis
meritis pcedētib; placuit tue summe z mi
sericordissime bonitati / ad eē me pducere
sed z mag; viuere z sentire z paulo min? ab
angelis itelligere. q; illa iā faciē tuaz hñt.
ego āt p spem z speculū in enigmatē. obse
cro regat me tua mīa z cogat te pietas ad
saluādū / q; te vicit ad creādū / q; nihil odi
sti eorū q; fecisti. **A.** Arta ē via. q; q; qd in
mūdo est / aut est cōcupia carnis aut ocu
lorū aut supbia vite / nimis peccavi / deuz
mundo postponēdo. diffido exaudiri. **F.**
Audis verbū cōsolatōis dicēs. Dedit eis
prātē filios dei fieri his q; credūt i noīe ei?
q; non ex sanguib; neq; ex volūtate carnis
neq; ex volūtate viri s; ex deo nati sunt. **A.**

quō potero redire z fili? effici. **F.** Jā dicit p
cōfessionē pñiaz z satisfactōez. **A.** difficile
est. **F.** imo facile volēti. fecit te de? dignissi
mā creaturā et licet sis nō capax āgelis q;
dammo par potes p verbū effici. q; potes
eqlis fieri z fili? adoptiu? p nigenitū ver
bū p quē hēm? accessum. Dia ei sub pedi
b; hois subiecit de? vt sol? hō tor? do subij
ceret z tor? eēt seru? / cūctis dñaf hō. z exte
riora cuncta p corpe sunt creata. ipm vero
corp? p aīa / aiā vero p deo vt illi soli fūiat
z illū possideat ad solatiū. Cogita si tāta
tibi solatia in hac die lachrymarū / qnta i
die nuptiarū. si hec delectabilia in carcere
qd in p̄ria p̄ria cōferet diligētib; eū / q; n̄
est nūer? benignitatis sue. **A.** intelligo asser
ta vera. s; mihi ignoro z laico difficilia. **F.**
imo grossa z breuia. **A.** Dic igit. **F.** Dilu
gite deū z primū. **A.** diligo deū. **F.** Qui di
ligit me / sermonē meū fuabit. **A.** fmo est
mihi plit? z igno?. **F.** imo breuissi? z reso
lut? ad dilectōez dei z primū. **A.** in dilectōe
dei nō hesito q; summa est rō. **S;** q; sit p
xim? nō intelligo / nisi q; mīam in me agit
vt p̄ alios sine dei z leg; offensā / possi z di
micare / sicut z antiq; p̄cipēs z p̄he / p cō
textū sacre scripture dimicarūt z strēnue mi
litarūt. **F.** xpī actio / tua dz eē instructō q; p
psecutorib; orauit. z q; dixit. Nisi iusticia
vestra abūdauerit pl? q; scribarū z phari
seorū. nō intrabit; in regnū celozū Qui āt
dixerit frī suo racha / reus ē cōsilio / q; āt di
xerit fatue / reus ē gebēne ignis. Dicitū est
antiq; in lege antiq; quā allegas. Nō occi
des / xps āt nō vult primū cōtristari. **V**bo
nec effectu / s; mutua charitate / sicut z ipse
dilexit nos / diligere ppter ipm tāq; frēs in
adā. frēs in xpō. frēs in ecclesia Illud fuit
xpī testamētū. Pace meā do vobis paces
meā relinq; vobis z in terra pac; hoib; bo
ne volūtatis. Noli igit primū despiciere nec
cōtristari si xpīanus miles cupis nūcupa
ri salua iusta z moderata defensiōe incul
pare tutele. **A.** Si tibi credā pibit i me
strēnuitatis pterite fama gloriosa. ero fa
bula gētū. parentū opprobriū. quod ab
sit / quia crudelis q; famā negligit. **F.** Cru
delior est qui animā pdit q; etna amittit p
caducis. **A.** Quid pferendū putas glorie
z fame bone. nōne p illa militamus om̄s
milites. **F.** Nō nobis dñe nō nob. s; nōi
tuo da gloriā Gloria deo debet in excels; z
in tra pac; hoib; bone volūtatis Diabol?

sibi gliaz qrit de opibz dinis tu et illi filis fur es et latro qres deo furari glaz sibi p i mēsis bñficijs debitā. Noli gliari in vcto et fabul/mirte nautis vctū. et glaz deo sper ne caduca fallacissia et gusta et sapor etna

A qd eq/qd socij/qd tirones/qd arma qd castra qrita et peculiu eueniret sed et ref/publica et illi principes quoz grāz qsiui qd erūt facturi. **F** // Peribūt et tu cū ill sicut et granū qd in petra tua semiaui/fructū nō emisit nec emittet. **A** // Nolo p i re/imo pacē vel fed^o vellē inter nos inire/ vt honore saluo/possem tuis p silijs adq̄e scere. **F** // Nobis tāq̄s hoibz bonevolū/ tatis par debet iure testamēti. quā vos ill qsi ministri antixpi rapuistis/ illius obtr nēde capaces. **A** // Deus supplebit defe ctus nros. **F** // Magnipotēs cui^o oculi sup filios ade/a die natitatis vsq̄ in exitū vt reddat vnicuiq̄s fm opa eorū bona vel mala cūcta cernēs et cui nihil latere p̄t sup plebit iusticie h^o seculi defect^o et vos h^o os efferos et sue pac^o crudeles psecutores pu nict iurta demerita. **A** // De meritis ne scire iudicare sed pacē in diebz meis vide re desidero vt tuis p silijs tāq̄s accōmodis adq̄ elscere salubrit. **F** // Si tēpali care m^o vtinā saltē pace fruamur eterna Amē.

Additio facta post biennale interuallum.

A luro biennali spacio/redies anglic^o de sua pegrinatiōe fran cuz reptū alloq̄ qrit et p multa subitrat pristina collatōz. Qui francus. **A** // Nōne p̄rit^o es et penitens detāris ipietatibz/p te in xpianissimo frā coz reg^o pmissis. **A** // Non. **F** // **Q**ua re. **A** // qz cū iusticia et iusta guerra feci. terrā enī nrāz qrim^o nfi reg^o francoz et an gloz iusto mādato/ et ita ex p^o p viros ma gnos et doctos et p̄tiffices sum meli^o p̄teri to informar. **F** // **A** n regis tui iusticia p cessit p̄cor dic. **A** // qz in successiōe pria cā filioz et liberoz/ et rex. **D** doard^o hñs fi liā ysabelis reg^o philippi/ ex p̄sona illi^o pe tijt regnū iure successiōis/ ergo cūctis p̄fe rend^o. **F** // **S**ilia est in hoc regno incapax. **A** // imo iure dino et ciuili capax. vt hēs i lib. deu. de filiabz apha/ p q̄bz dixit de^o ad moysen. **D** a eis portōez hereditat^o p̄ne. et hoc sit tibi iudiciū sempitnū. **F** // **N**lla be reditas plebeia/nō regnū/ et si regnū nō si mile huic i q̄ mlta spūalia. **P**reterea argu

mēta leg^o antiq̄/nō hñt efficacā nisi q̄te/ n^o redacta sunt ad moralia. **S**z si ita sit q̄ sit capax/ cur igit^o vos anglici/filia reg^o hē rici/nuptā. **S**āfrido comiti Andegauen. moriēte p̄e sine mascul. nō admisisistis ad regnū. imo stephanū ex sorore nepotē p̄e tulist^o. āno dñi. **D**.c. xxxv. **N**ōne qd q̄sq̄ iuris in alre^o statuit/eodē iuri vti d^o. **A** dignū et iustū puto s^z hoc mihi nouū. **F** // **D** lege historias. **L**ic^o si etiā regni v̄ri filia ca par existeret/nō ideo in frācozū regno ca par eēt. **A** // **C**ur tā varie. **Q**uia hoc regnū ab infidelibz cū infinito xpīcolarū martirio q̄sitū mirādiz et singlaribz donis et p̄rogatiuis dñit^o donat^o ē i fide xpī edi ficatū tal^o q̄ n̄ is caruit et heresibus teste gregorio. vñ. **A**lodoueo liliū angelit^o mis sum. cū āpulla sacra/btō. **R**emigio p̄pina/ ta/ vt illū et suos in dicto lilio successores. illi^o sc̄tissimi chrismat^o oleo inūgeret. et in post illā sacrosctām v̄nctōez/ paulomin^o ab angel^o rex q̄cūq̄ frācoz inūctus/ vesti/ gia illi^o approbatōnis retinēs/ solo tactu manuū infirmos certa ifirmitate curat/ te ste notoz etate. **R**ech^o rei mulier. capax cē fet. cū a sacroz mīstratōe imo interdū cer/ to tpe ab ingressu ecclie p̄hibita. **Q**uare n̄ idē sicut i alijs regnis in q̄bz mulierē credo capace. **A** // imo et i regnis successerūt et suc cedūt. **F** // **N**on frācoz. et si in alijs p̄suetu do admittit illas ex p̄sensu toti^o ppli fran cis at p̄suetudo et ppli p̄sensus in eū cō tradixit. **Q**uid pla. **N**ōne de^o distictio/ minia et trā inhabitari fecit/ p distictōem linguaz in turri p̄fusiois/ cum oēs in lin gua vniformes p linguaz p̄fusionē et diui sionē mūdū inhabitauit et gētes dispersit quōvos barbari q̄z vocē n̄ itelligim^o mo/ ribz vita et ligua p̄sus dñtes/ nob frācis cupit^o p̄esse. **A** // ec hercles cū hac diuersi/ tate hispaīas q̄suiit et hitauit. **N**ōne ec ro mani vniuers^o liguis p̄ciparūt/ cur n̄ an glici eq̄ frācis p̄cipari p̄nt. **F** // **Q**uia i/ digni tā pietā xpianissime natōi p̄esse. de fende iusticiā allegatā et nō tirāniā. allega iustos reges et nō tirānos. **A** // reges hispa nie et nauarre q̄ in ligua dñant. du cē. **B**ritānie et regē vngarie q̄. rj. linguas hz in reg^o differētes/ vngaros teutonicos sclauos/ tartaros/ philistecos/ cōmannos francos et alios pro nūc a memoria mea lapsos. **F** // hoc qz popul^o assentit subijci qz minor ps debet maior et digniori ce/ dere/ et regem alienum sibi assumit. nos

Dialogus duorum militum

autē nō sic. imo vos anglici dicte q̄rele p
te p̄misse de filie successiōe/ expresse renū/
ciastis ⁊ regem philippū approbastis. **A**
E **N**ō credo. **F** **E**rras in facto vel ig/
noras rei geste notoriā. Unde p̄ tua veri/
dica informatōe scias q̄ anno dñi. **M**.ccc.
lxxxv. dñs philipp⁹ rex francoꝝ obiit. reli/
ctis philippo lebelz ysabele. q̄ fuit nupta
regi angloꝝ **O**doardo/ qui q̄dē **O**doar/
dus ip̄am reginā/ impie p̄sumptiōib⁹ cu/
iusdā sui p̄siliarij hucle despencier tracta/
uit. intantū q̄ franciā aufugere oportuit
et tādē post multa fuit cōpulsā redire i/
uita/ q̄ presidio ⁊ ope dñi **J**ohis de hāno
nia cū. cccc. nobilib⁹ retrocessit ⁊ a casu dō
disponente applicuit in: portu de pristō.
vbi sui beniuole adueniētes cū potentia
obsederūt regē virū suū ⁊ di/
ctū huc euiscerauerūt ⁊ regē custodierunt
filiūq; noīe odoardū coronauerūt/ quē fi/
liū ⁊ regē repperūt om̄es de **R** **de**.
de mortemar inter q̄s retores insurrexit
talis inuidia inimiciā/ q̄ finaliter dicit⁹
Mortemar p̄ iudiciū baronū: mortū dā/
natus ⁊ euiscerat⁹ et ei⁹ intestina cōbusta
adhuc eo viuēte. sicut factum fuerat de di/
cto hucle despencier. **P**hilipp⁹ at̄ lebel fra/
ter dicte ysabelis/ habuit karolū regē fran/
coꝝ q̄ habuit tres vxores ⁊ mortū sine li/
beris/ ordiāuit q̄ dñs philipp⁹ de valois
cōsobrinus suus german⁹/ tutor esset ma/
sculi si sibi nasceret. si vero filia/ p̄misit iu/
dicio pariū/ ⁊ q̄ eligerēt in regē idoneio/
rē ⁊ expedientiorē. q̄ quidē karolus mori/
tur anno dñi **M**.ccc. xxviii. p̄pter q̄d dicti
pares elegerūt dictū dñm philippū/ om̄is
sis dicta ysabele ⁊ ei⁹ filio odoardo/ q̄ si q̄/
dē philipp⁹ ilico coronat⁹ ⁊ inunct⁹ ⁊ cōse/
cratus ⁊ ilico debellauit ⁊ deuicit flandrē
ses ⁊ silt̄ misit nuncios suos dicto anglic
regi ad req̄rendū q̄ veniret ⁊ recognitum
ab eo ducātū acq̄tanie. q̄ siquidē odoard⁹
venit ad ciuitatē **A**mbianē. in q̄ rex affo/
ciatus regib⁹ **B**ohemie **H**auarre ⁊ maio/
ricarū ip̄m honorauit. **E**t idē odoard⁹ re/
cognouit dicto regi francie ducātū acq̄ta/
nie et fecit homagiū in p̄pria p̄sona verbo
autē rep̄iret teneri p̄mittēs q̄ se informa/
ret de modo ⁊ forma ⁊ informat⁹ faceret ⁊
lrās p̄fici faceret iuxta formā ad quā tene/
ri rep̄iret. ⁊ ita rex anglic recessit cōtentissi/
mus ⁊ ilico reuersus cōgregauit p̄ceres re/
gni sui in q̄ gregatōne rex francie p̄iter su

os misit. **E**t licet fieret rumor in anglia q̄
deberet corona odoardo tāq; p̄ximiorū ni/
hilomin⁹ fuit conclus⁹ p̄ p̄ceres magnates
⁊ tres status regni q̄ tenebat facere homa/
giū dicto regi francie. q̄d ⁊ fecit p̄ suas lrās
patentes/ q̄s vidi in chronica descriptas
datas ad elchen Anno dñi **M**.ccc. xxx. die
xiiij. **M**arcij cauet̄ modo ⁊ forma re/
cognoscendū ducātū acq̄tanie vt p̄tē fran/
cie ⁊ vt comites de pōcien ⁊ mōstrolij ⁊ ita
p̄misit ⁊ iurauit se facturū p̄ se ⁊ successo/
res ⁊ ita est verū notoriū et manifestū p̄ q̄
satis iusticiā nostrā ⁊ impietate ⁊ in iqtatez
vestrā tyranicā/ in libidine dnandi si ve/
lis lucide potes cōprehēdere. **A** **M**irā/
da canis/ sed p̄cor q̄s ista ponit. **F** **D**ul/
ti historici ⁊ chronicarij ista ponūt/ sed la/
ti⁹ videt̄ **J**ohs froyssardi vobis fauēs. qz
nō francus sed de hānonia. ⁊ seruitor do/
mesticus anglic regine/ vt ipse idē p̄fitec̄
nec ista tergiuersari possunt. **A** **C**aliter
fui p̄ vnū p̄clatū magnū ⁊ doctissimū in/
format⁹. **S** **I** aliter cōtra veritatē sal/
ua sui pace. **A** **D**uō igit̄ tot ⁊ tāta bella
inde secuta ⁊ rex noster regē frācoꝝ se no/
minauit. **F** **N**ō iusticia sed in iqtate ⁊ in/
stigate diabolo. **A** **Q**uō precor exprime
S **C**ire debes q̄ in frācie curia/ p̄polle/
bat dñs **R**obert⁹ de artoys soroz⁹ regis. q̄
siquidē certa occasiōe puocauit regiā in/
dignatiōez intantū q̄ aufugit hannoniā
p̄opt̄ q̄d rex ei⁹ vxorē ⁊ liberos detinuit ⁊
ducē hānonie diffidauit si illū receptaret
p̄pter q̄d iuit brabatiā vbi ilico durissima
guerra inchoata contra ducē p̄pter dictas
receptatōz q̄ ip̄m dñm **R**obertū ipulit ad
fugiendū in **A**ngliā vbi ilico applicatus
machinare cepit cū nobilib⁹ p̄tra regē frā/
cie dicēdo q̄ vecordes ⁊ pusillanimes es/
sent/ sic regnū dimittere. d. philippo cū si/
yellēt illō v̄dicare possent bono iure. ⁊c.
intantū q̄ in solenni festo b̄ti **G**eorgij in q̄
nobilitas vtriusq; sex⁹ uenit. in q̄ nature
hūane et pacis hostis p̄teru⁹ inimic⁹ dia/
bolus nō absuit. **I**mmo p̄ns illū diē glo/
sum sibi ⁊ oib⁹ diabolis fecit/ qm̄ iuuenū
vtriusq; sex⁹ ope et cōsilio/ sc̄m̄ passagiū
regis frācoꝝ cū tricētis armatoꝝ milib⁹
turbauit/ guerrāq; p̄clusit inter nos xp̄ia
nos in q̄ credif. cl. annoꝝ spacio/ tā peste
ignis famisq; gladio xp̄ianoꝝ millones
interēptos. **L** **D**iaboli stimulate astutia/
vna dña p̄ ip̄m **R**obertū instructa. i. regis

anglor pntia in mensa sedentis vna ppo/
 fuit allegoria/seu figurā/ concludēs alle/
 gorice z figuratiue magnā regis z suoz ve/
 cordiam/nisi francie regnū vendicarent.
 Quo facto singuli tyrones instruci p do/
 minū Robertū/sua emiserūt vota dñab/
 q nunq̄ desisterēt/vn̄ q̄ vno oculo nō vi/
 deret/alius capuciū nō ferretē. donec frā/
 cie regnū/ animo illō querendi intrasset.
A. Quō tam repete fuit per nostros tāta
 materia z tanti regni cōquesta cōclusa **F.**
 Dirigente eodē diabolo/ pacis et nature
 inimico/ quoniā dicit rex philipp⁹ vidēs
 se imo totū orbē pacificū/ nolens miliciā
 ocio torpere. sed illā p xpi fide augēda di/
 sponere/iuit ad visitandū papā vrbānū
 quintū in **Unionē** petēdo crucē p eun/
 do vltra mare/ q̄ obrēta/ repiebāt tricenta
 milia armigeri ad crucē recipiēdā dispo/
 siti q̄bus absentib⁹/ anglici vestri putarūt
 facilem regni francie inuasionē. que cum
 ad aures dicti philippi francoꝝ regis per/
 uenerūt. a tam pioꝝ sc̄to pposito a tāto bo/
 no vobis tā effera z dānata neq̄cia cōpul/
 sus p sui regni defensiōe destitit ita guer/
 ra cōtra infideles fienda z pvestra iniqua/
 te cōuersa/ cōtra xpianissimos frācos p ty/
 rannia z libidine dñandi exercēda vñ in/
 gemiscit popul⁹/ in bilat hostis/ erulrat in/
 fern⁹. que vox q̄ lingua tāta xpianoz dā/
 na exprimere potest illis ifelicissimis die/
 loco z hora fabricatis. **A.** Quō igit̄ rege
 philippo reuerso de **Unionē**/ anglici nri
 certificati q̄ erat infra regnū tantū nego/
 ciū attentarūt z tā difficile. **F.** Instigāte
 diabolo z dicto Roberto ei⁹ ministro/ rex
 Anglie cōsultuit ducē hannone/ q̄ cōsult⁹
 multū dissuasit istā querelā z guerrā. s; ni/
 hilomin⁹ magis fauēs maiestati q̄ verita/
 ti z iusticie/ dixit cōsulendos ducē **Brabā**
tie/ ep̄m **Leodiē**. **Archiep̄m Colonien**.
Ducem Belren **Marchionē Jullien** dñz
Arnolphum de **baqueben** z dñm de **fran**
quemont. q̄ siquidē eēt h⁹ opionis inci/
 piendi guerrā attrahi possent ad diffidan/
 dum regē francie. eēt sufficiētes ad inua/
 dendū cū. 10000. armatis cū trib⁹ corona/
 tis ad q̄s omnes p̄dictos missi sunt ilico.
 xl. milites in maxima pompa q̄si aux ia/
 ctantes pro gratia ppli captanda p loca z
 patrias quib⁹ iter suū faciebāt. Et ipsoꝝ
 aliq̄ cum vno oculo dicebāt se venisse/ nō
 ante cū illo visuros donec aliq̄ magnus

fecissent p cōquesta regi francie. Qui siq̄/
 dem milites z nūcij regis Anglie/ a dictis
 dominis reportarūt votiuū respōsum **Et**
 cū hoc tantū laborarūt q̄ habuerūt fauo/
 rem tacitū flandren. medio cuiusdam bar/
 tuelle inter ipos prepotētis. **Lomes** autē
 flandrie amicus francoꝝ posuit garnisio/
 nez a gagent cui⁹ metu oportuit anglicos
 pomposos p hollandiā remeare. Quo au/
 dito p regem anglie misit cōtra dictā gar/
 nisionē. d. armatos/ z. 2000. archerios q̄
 post multū conflictū dirigente diabolo p
 ualuerūt. **Ex** qua victoria dicit bartauelle
 resumptis virib⁹ ilico scripsit regi anglie/
 q̄ post tale principiu veniret pualeret p/
 ut z fecit z venit ad dictū locū vbi
 cum omnibus premissis cōuenit z intan/
 tū votū p̄palauit q̄ post vni⁹ mēsis spaciū
 facere voluerūt/ q̄ dux **Brabantie** faceret
 et ille differens post aliā dilatoem conclu/
 sit q̄ nisi de mandato impatoris nō diffi/
 darent. propter quod **Marchio Julien**.
 missus ad illū/ obtinuit vicariatū imperij
 et licentiā fabricādi monetā sub colore q̄
 rex francie occuparet ab imperio castrum
 de creuerē in diocef. **Ameracen**. **Et** in/
 terim aduenit estas z rex anglie erat cum
 cōiuge in castro de lonaur. adueniēte autē
 termino/ venerūt anglici. 500. z sagittarij
 10000. z nihilominus oportuit ipm vsq̄
 ad mēsem nouēbris alios dños expecta/
 re/ z interij miserūt diffidatōnes regi fran/
 cie per quēdā ep̄m de **Incole** ex parte re/
 gis anglie tanq̄ vicarij sacri impij quod
 tunc etiā noluit dux **Brabantie** sed ventu/
 rum se p̄misit quando obsedisset ciuitatē
Ameracen. qd z fecit. **Sed** rex anglie fu/
 it cōsultus dimittere obsidionē et intrare
 regnū quod z fecit. **Sed** ilico cum voluit
 intrare regnū. **Lomes lynandi** z **Lomes**
 de ipm quē extra imperiū dimi/
 serūtq̄ solum vt vicario obedierāt et fue/
 runt cū rege francie vnde rex francie venit
 obuiā cum regibus **Bohemie** **Scocie** et
Auarre habens. 6000. z viij. bānerias
 dc. lx. peminones. vi. duces. xxxvi. comi/
 tes. cccc. milites. z. lxxij. pedestres vsq̄ ad
 locum de buronte. **Rex** anglie prope per/
 tres leucas habebat duces **Brabantie** de
Sueldes **Marchiones** de **Julies** et **blan**
nerbonc. comitē de **moirs** dños de **hāno**
nia **Robertū** de **artois** z omēs barones z
 milites anglie. sed finalit tractate ducissa

Dialogus duorum militum

Bannonie recesserant sine bello. **A.** Nec mihi non videtur verisimilia quod vicarius imperii ad tantam guerram iniiciendam procederet cum se noverat francorum regem. **S.** salua pace tunc se non dicebat francorum regem sed dicam cur et quod nomen et titulum regis rex vester usurpavit. **S.** Scire debes quod post promissam nisi est medio dicti Jacobi tartavelle attrahere flandrenses qui omnino negaverunt metu pene conuente et per ecclesiam illis imposita. ut si minus grata regi francie unquam facerent pene excommunicationem et ducentorum milium floren. subiacerent. **S.** Sed consilio vni mali aduocati tergiversatoris quasi achitofelis fuit dictum quod si reciperet titulum regis francie et tanquam francie rex illis precipere quod essent liberi a pena cuius consilio fuit vtriusque applausum. licet multis prudentibus videretur rationi dissonum. recipe titulum tantum sine alijs causis et possessione. **A.** Quid inde processum. **S.** Armata francorum et Ianuenum per mare destruxit auroniez franci destruxerunt terram domini Johannis de hannonia. et illi de cameraco hannoniam discurrerunt. Postquam anno. xl. itez reuertit anglorum rex ad franciam qui reperit in mari armatam francorum cum qua dimicauit et durauit conflictus ab hora prime usque ad nonam et finaliter angli preualerunt et transierunt et venerunt ad gaudium ubi reperit reginam enitiam et illico obsedit ciuitatem Tornacensem. At rex francie venit usque ad pontem de Cressy ubi multe scarmuche et franci strenue se habuerunt. et potentiores et flandrenses vicerunt aufugerunt. sed finaliter post. xi. septimanas tractate ducissa hannonie fuerunt deputati quique tractatores qui concluderunt treugam ad annum unum. et debuerunt reges mittere quinque notabiles personas. et ex parte pape duos cardinales ad ciuitatem attrabatenam. et quicquid per illos seu duas partes illorum esset factum ratum. maneret atque firmum et interim vti possidebat quisque possideret. **S.** Sed finaliter in dicto plamento nihil fuit conclusum culpa anglorum pertinacium. **D.** Demum rex anglus ordinauit festum in die Georgii et ordinem de Jarretiere cum xl. militibus. et xl. scutiferis et regina presentem cum. ccc. domibus vel domicellis inductis eadem liberata. Anno. ccc. xliiij. At demum anno. clyi. posuit obsidium ante calaysum propter quod rex francie venit ad leuandum et quod non potuit transire obtulit bellum et roga-

uit regem anglie simul pugnaret quod refutauit et ita sine fructu retrocessit propter quod rex anglie habuit calaysum et sine misericordia illos cum seueritate tractauit et anglicis populauit. Multi guerre actus secuti usque ad annum. liiij. quo fuerunt in Auinione ad tractandum de pace et anno. lv. princeps de gal. descendit et eodem anno rex Anglie usque calesium et inde ad locum de bedin. cui rex francie venit obuiam et obtulit bellum dicto anglorum regi. qui illud renuit et cum confusione retrocessit. Demum anno. lvi. contra principem de **Rex Jo.** franciam venit et habuerunt bellum prope ciuitatem pictauiensem. in quo probo dolor. multi nobiles hinc inde occisi et franci qui superati sed rex Johannis fuit reputatus strennuior miles illius belli. quem vos anglici honorastis. sed finaliter per multa ipsum occidit. et tanto maiorum fuistis actores quod deum debetis timere ultorem. **E.** Ecce iniusticia seu iniquitate vestra. **A.** alio dixit mihi pontifex meus. **S.** Dic pro quod dixit. **A.** Dixit quod pro iustificatione sua obtulit rex noster stare consilio generali quod francie rex renuit quod non renuisset si de iure suo confidisset. **S.** Per premissa tibi liquet satis responsio nonne questio sopita si que esset per consensum regis et regnicularum factum cum tantis deliberatione et dilatione omnia potuerunt rex et regnicole singuli at non. **A.** Cum igitur rex tuus cum procerum et regnicularum consilio regi francorum homagium fecit et regem agnouit et approbauit quomodo contra proprium iuramentum homagium et fidelitatis sacramentum venire non veretur anglici. **N.** Nonne fellonia commisit rex vester. **U.** mo lesit maiestate domini sui. **N.** Nonne ista exceptio alias elidit. quomodo igitur debuit francie indubitate promittere de tanto regno in homines pauci enim reperuntur hodie a populo aurum spermentes dicit enim salomon quod omnia obediunt pecunie et alius dicit. **A.** Audito namque quasi quodam summo principe. **R.** Resiliunt valde nihil audit nisi salua. **N.** Nonne de dicta fellonia ipse rex iudex competens tanquam dominus feudi et saltem cum paribus quomodo summittere debuit vel potuit alieno iudicio nunquam fecit nec facere debuit. nec legi fuisse de hoc actum. **P.** Preterea quilibet principum non subdita imperio potest sibi regem eligere. ut franciam et hispaniam non subdite

imperio. Cum igitur deficeret in regno fratricide filius priogenitus / et alij capaces in sanguine in proprietate prederent. quare non potuerunt illi sibi eligere regem iudicio et electione parium et magnatum prout fecerunt illi victoriosus philippus cui inerat splendor nobilitatis regie / et cuius voces intellexim non barbari seu anglici / vel saxonice / cuius vocem non intellexim / populus francus / erat enim dominus philippus propinquior. et ideo cum naturaliter in regno succedat / et naturaliter in regno cum naturam imitetur / et ab ea separari non possit iuxta doctorum approbatas sententias. Nec etiam procerum suorum consilio dictus rex anglicus contra fidelitatem et homagium prefatum venire presumpsit / nisi de facto ad suggestionem diabolicam medio illius diabolici Roberti de artoys impij et quasi per indignitatem desperati illi tyrones et iuvenes postvini et dominarum persuasiones vocati / illa vota de faciendo guerram in francia / fateur in suarum animarum salutis detrimentum emisissent. Nec ambigendum quin proceres si consulti fuissent regnum suum et ducatum acquitanie cum alijs pertinentijs maluisissent pacificum et sub federem regie francorum maiestatis / quam se tot et tantis guerre discriminibus immiscere per que nil securum / sed omnia contentiosa et anglicis inutilia et damosa saluis dei offensis et proximorum contumelijs que extirpationem non recipiunt quibus media illius anglie regni pars peste et gladio depopulata et hominibus viduata etiam damna dederunt certe maiora repassunt. Quid plura? Lerte que iuste possidebant et pacifice / nunc tyrannice et per seculum omnia commiserunt et pacis fructum amiserunt. Malum igitur iuvenile consilium et impium. minus salubre et vtile et honestum. Nec video vobis remedium hominibus destitutis nisi quod habita dispensatione / viduas vestras desponsatis et dei et hominum pacem queratis. **A** Dolendum et mirandum de assertis si veritati innituntur. **F** Tra ponunt et habent chronice quas vidi. **A** Nonne treugevel pax ex post facta. **F** Multe sed nulla efficit nec tenta. **A** Cuius culpa. **F** Vestra prout audistis. **A** Non perpedi culpam nostram. **F** Culpam noto continuam permissam / quia ex malo principio malus finis spectatus / quicquid ex post bellis iniustis impijs et

iniquis fortuna dedit suo iure illud vestra impietate et parte malicia venit. Multi enim tractatus iniciati cum illo illustrissimo. d. Jo. de francia qui pro consummatione tractatus redijt angliam et ibi occisus. et licet habueritis hominem redemptorem habere vel petere non veremini in gladii viribus quibus plures ex vestris quam ex nostris interempti et longe plures habetis viduas et orphanos quam nos dei misericordia habeamus / iustissimo dei iudicio illud disponente / ut qui sanguinem sicitis / sanguinem patiamini et bibatis. Voluistis enim Aini assyriorum regis / magis quam christi imitatores esse quam annorum. l. spacio pagande dominationis libidine / arma ferrea extulit et cruentam vitam per totam asiam bellis egit et in rubro mari usque ad luxinum pontum pdomuit. Barbaramque adhuc in bellem torpentem excitavit sevitiam et iam non pecudum sed sanguinem hominum bibere. **A** Non omnes eiusdem fuerunt nec sunt opinionis. **F** Lerte fateor nec nationem totam accuso sed autoribus tantorum scelerum culpam do. Proceres enim et prudentes pacem concluderant quam tyrones et iuvenes inconsulti ad solam dicitur. d. Roberti de Artoys persuasionem ingerunt et guerram cruentam inchoarunt. Multique prohiberi pacem quesierunt / sed illorum opinio prohdolorum non inualuit / et ita seu longo usu tantorum preferim prelatorum vestrorum auctoritate comprobata inolevit quasi in naturam conuersa et vti nam solos amores non in fontes pena sequeretur. **A** Quando fuerunt illi tractatus inter nos quos asseris. **F** Circa annum. d. ccc. lxxij. in quo rex Johannes fuit liberatus anno lxxij. visitavit papam in Avinionem et anno iterum. lxxij. pro consummatione tractatus redijt angliam et ibi mortuus. Ex quibus orta est questio et finaliter anno. lxxvij. in plamento parisiensi. sententiatum est quod appellaciones dominorum de acquitania a rege anglie deberent recipi per dictum plamentum / et ita fuit significatum regi anglie qui multa allegavit a rationis tramite multum dissona / sed nec minus rex noster tanquam iustificatus ex abundantia obtulit stare iudicio ecclesie Romanorum domini nostri pape quod rex vester renuit. **A** Difficile est mihi credere. **F** Quare credis de pace cum illius fueritis semper inimici et ruptores. nam quam non homines bone voluntatis quibus

Dialogus duorum militum

solis par a christo legata. **A** Immo
semp̄ quesuimus et querim̄ pacem. **R**
Quare igitur occidistis illū piū regem
vestrū Richardū cui⁹ medio pacem per
petuā si illa digni fuissetis q̄siueratis. **A**
Longa est historia. **R** Immo breuis
in effectu. **A** Quare breuis. **R** qz
tanq̄ pacis inimici estis assueti dños et re
ges occideret. **A** quos et quot. **R** Cum
ipse melius scire debes quare regē sanctū
kinicū danorū et anglorū regem cui⁹ regis
danorū estis tributarij/occidistis infra ec
clesiam cathedralē in ciuitate ortoniē in
regno dacie et pheonia insula et ibi sanct⁹
marrir sepultus. In cui⁹ rei memoriā/sa
gite signū vestri gestare sacerdotes in ca
sulis debent dū celebrant. quā possessio
nem impie cōtinuastis vsq̄ ad aliū scrip̄
marrirē scrip̄ thomā cantuariē. pro iusti
tia cuius estis inimici morientē et vsq̄ ad
dictū piū regem Richardū pro paceyo
bis quesita tanq̄ indignis infectus. Que
igitur maior demētia q̄ nobiscū cōtende
re nisi gladio. si dominos naturales et p
prios occidistis vñs impijssimis opinio
nibus dissentientes quō alienis pacē vñ
sticiā seruabitis. **A** Nunq̄ audiui an
glicos reges infectos. **R** Ego legi p
dictos et alios etiā tempe antiquissimo.
A Dic queso vnū. **R** Dicā plures
A Rogo dic. **R** Anno dñi. dc. lxxij.
Diuas rex anglie occisus est. Anno. dc. li
Dfini rex occisus Anno. dc. lxxij. Alfin⁹
rex occisus Anno. dc. lxxx. Egriō. Rarda
hūbrozū rex occisus est. Anno. dc. xcviij.
Urenhered dux regni mordamibrozū in
terfect⁹ est. Anno. dcc. xvi. obred rex mor
damibrozū interfectus est put vester Be
da venerabilis in angloz historia/late de
scribit. De illo autē martire/glorioso san
cto kinito dacie et anglie rege/ponit dano
rum historia. **A** Illi tunc infideles
R Sed vos tūc infideliores. **A** bo
num fecerūt quia sanctos et martyres/ho
mines mortales fecerūt. **R** Si bonū
nō tamen bene fecerūt. et deus remunera
tor aduerbiorū nō nominū. // **A** Forte
cū iusta causa fecerūt et ita bene. **R** Vo
lentibus nō abest occasio iusta vel iniusta
sumūt enī occasione iniqui qz corrigi de
spiciūt et bene prolata criminātur. Valde
enim insolens et intolerabile existimāt q̄c
quid illud nō sonat quod intus amant

R Dum mēte reuoluo que audiui ma
lo tacere q̄ loqui. Vincit enim om̄ia veri
tas. et certū quod in diebus meis vidi no
bis pacē quesitā medio illius boni regis
Richardī de cui⁹ mortē causis illi⁹/satis
impijs/taceo. de tā antiquis ignoro. hoc
saluo q̄ inter nos fama asseritur. Norma
niam nobis p̄tinere et in hoc nos iustam
vos iniquā fouere causam. **R** Salua
pace nō est vey. nil citra mare habetis ni
si p̄ tyrannīā et mare est et esse debet termi
nus vester. Habuistis tamē alias ducatū
acquitanie cum aliq̄bus pertinē. in feu
dum a rege francorū quē ducatū per mul
tiplicatas fellonias diuine et regie francie
maiestatis offensiuas amifistis p̄tra fide
litate iurata et promissam veniēdo. In
Normania autē nullū ius habuistis. nec
habetis/immo vt dux normanie rex fran
corū est verus rex anglie. scitis enī q̄ dux
Normanie iusto titulo regnū vestz que
siuit vnde repio etiā q̄ anno. c. lxxij. rex frā
corum Ludorvicus zelotypia mor⁹/vxo
rem repudiavit quā henricus normanie
dux p̄ter eius volūtate duxit propter qd
inter eos suborta guerra sed post eodem
anno facta pace int̄ eos dictus Henricus
cum dicti regis Ludorvici p̄sidio/angli
am cōtra Stephanū intrat regnum et oc
cupat sed per cōcordiam illi regnū ad vi
tam dimisit. q̄ post illo Stephano mor
tuo cum dicti regis p̄sidio regni itegritas
tem habuit et possedit. Post autē circa an
num domini. D. r. Philipp⁹ francorū et
Henricus angloz reges simul in christi
nomie cuz innumeris nobiliū milibz iter
pegrinatōis vltra mare pro christi vin
dicta fienda arripuerūt/etsi rex tuus odo
ardus similiter in die sancti Georgij face
re voluissz aut saltem illū xpianissimū frā
corum regē Philippū de valois nō im
pediuisset anglicos suos. **A** Non perdi
disset nec tantorū francorū mortem pro
pinasset nec notā sue fidelitatis infracte in
currisset / sicqz rex Henricus vltimo vita
functus strennuitatē propria et fratrū ac
sue militie cōtra infideles cōuertisset. **A**
Possibile est. **R** Precor nomia mihi
pontificē tuum instructorē et in hac mate
ria eruditorē. **A** Ad nominabo/sed
magnum in dei seruitio tibi esse assero et in
magna dignitate constitutū. **R** An
nā bene ppendat/sue magnitudis p̄cep

De mirabili victoria

seculariū quasi innocēs agn^o impita **F**ert
etiā q̄ vinit in castitate sobrietate z p̄tinē
tia. deo deuota. p̄hibens fieri occisiones
rapinas ceterasq; violentias om̄ib⁹ his
qui ad dictā obedientiā se volūt exhibere
Propter hec ergo z filia civitates opida z
castra/se summittūt regio filio/fidelitatez
sibi p̄mittētes. **Q**uo ita vt p̄fertur se ha
bente nōnulle questioēs emergūt z ad sui
declaratōem doctas aias alliciūt. **V**erbi
gratia **A**n credi debeat vera nature hūane
puella. an in siles effigiē phantasticā trās
formata. **S**cdo an ea q̄ facit possint hūa
nitas fieri ab ipsa. an p̄ eam ab aliqua su
piori causa. **T**ertia si p̄ supiorem causam
an p̄ bonā. scz sp̄m bonū. an malā vt puta
p̄ sp̄m malū. **Q**uarta an eius verbis/fidu
cia sit exhibenda z eius opa tanq; diuini
tus facta sint approbāda. an p̄bitonica z
illusoria. **Q**uia vero circa has aut siles
questiūculas aliū z aliū/aliter z alr sentiūt/
quatinus vtriq; p̄ sua defensiōe valeāt ex
sacris litteris testimonia p̄ferre/p̄ns hoc
opusculū nō asserēdo s; collatiue dictādo
offerit quasdā p̄positōes p̄yna p̄te **R**ursus
quasdā pro alia. modo p̄blematico/pro
uocās subtiliora ingenia/ ad intelligētiā
p̄fundiorē. **D**octū mēoriter cōmendādo
q̄ ad sentētiandū aliqd̄ secure in hac ma
teria/necesse ē h⁹ puelle mores. verba. ope
ra. ceterosq; gestus/ rāz quos h; solitaria
q̄s eos q̄s h; cū alijs in publico et ceteras
sue vite circūstātiās ad liquidū p̄agnosce
re/z an ea q̄ reuelat z p̄nūciat/sp̄ vera in
ueniāt. **V**ez in sequētib; ponēda/ accipi
debent iuxta cōis fame relatōez a plurib;
fide dignis ad has p̄tes translatam

Prima propositio.

Hanc esse verā puellā z verā nature hu
mane p̄sonā est simplr asserendū. **H**ec
p̄positio patet. qz nedū p̄hoz regula canit
q̄ opatio arguit formā. quinimo z salua
tor noster testat̄ ex opib; cognitōem eē ac
cipiendā **Q**uia igit̄ hec iuuecula inuenit̄
p̄tinue cōformis alijs hoib; in actib; hūa
nis loquendo esuriendo comedēdo bibē
do vigilādo dormiēdo z ceteris h̄mōi/ q̄s
dicere audeat eā nō fore verā nature hūa
ne p̄sonā q̄s de alijs cōicātib; secū in simi
lib; humane nature signis/ igitur. zc.

Secūda propo.

Ordinariū p̄phetie t̄ps fuit ant̄t̄pi aduē
tum/ durās in exordio nascētis ecclie cuz
oparōe miraculoz. **H**ec p̄positio a sacris
doctorib; declarat̄ ex eo q̄ totū veteris te
stamenti t̄pus fuit figurale ad p̄nūciā
dū x̄pi aduentū z corpis. sui mistici futu
rū statū **S**ilr in p̄mitiua ecclia plures le
gun̄t fuisse p̄phete **E**t quia ea tūc p̄dicabā
tur q̄ oēm humane facultaris cognitōnē
transcēdūt. necessariū fuit adhibere signa
p̄ opa miraculosa quib; h̄mōi dicta cōfir
marent̄. **A**lioqui min⁹ sufficienter fuisse
p̄missum saluti humani generis. **I**uxta q̄d
ait grego. q̄ planta recēter terre infra/ in
diget frequēti irrigatōne vt bene radicata
cōualescat. igitur. zc.

Tertia propositio

Currētib; iam dieb; nō indigne cense
tur interdū quasdā p̄sonas suscitari ad p̄
phetie sp̄m z moueri ad oparōem mira
culoz. **H**ec p̄positio est augustini in de
ciuitate dei. z etiā extrahi pōt̄ ex doctrina
greg. **C**ui⁹ declaratō etiā ex eo patz qz sal
uatoris ore nobis est p̄missum. q̄ ipse no
biscū est vsq; ad p̄summatōem seculi. diri
gens gen⁹ humanū manū sue p̄uidētie
p̄out oportunitas nostre salutis expetit
Sicut enī potestare suā non alligauit sa
cramētis/ ita nec alligauit eā alicui t̄pori
locis aut p̄sonis quinimo in multis eius
miseratiōibus semp̄ assistit hūano generi
cōgrua remedia z auxilia p̄uidēdo **N**ō
enim ait ysaiās abbreviata est manus do
mini vt nō possit redimere igit̄ zc. **L**ū igit̄
reuelatōe occultozū z opatiōe miraculoz
genus humanū indiget excitari z reuocari
nūc in vno populo nūc in alio/ p̄ie cen
sendū est talia nobis nō denegari igit̄. zc.

Quarta propositio

Sacris cōsonat litteris/ p̄ fragile sexū
z innocentē eratē/exhibitā a deo fuisse po
pulis/ z regnis/ lectā salutē. **H**ec p̄positio
patet qz teste ap̄lo eligit deus ifirma mū
di vt fortia queq; cōfundat. **D**inc exēpla
riter p̄cedēdo legif̄ de delbora hester z **J**u
dith ipetratā fore p̄plo dei salutē. **E**t da
nielē in pueritia suscitari ad liberatōz su
fanne. **S**ic dauid in iuueute golyā p̄o
strauit. **N**ec immerito quia hoc modo fit
euidētior diuine pietatis affluētia ne ho
mo suis virib; ascribat sed deo pon⁹ grāz.

actiones referat. Sic enī p̄ humilē virgī-
nem totius generis humani redēptio or-
ta est. igitur. zc.

Quinta propositio

¶ Non testatur sacra scriptura/missos a
deo praeuēte homines sub tali forma aut
modo sicut de p̄dicta puella cōis celebrat
recitatio. **¶** Patet hec p̄positio q̄ sicut dī-
cit ap̄t̄us. Nō est cōuentio xp̄i z belial. nec
dignat̄ inire societare aut cōtrahere fami-
liaritatē cum demoniis vt eoz̄ ministris
z mēbris. q̄suis legat̄ quosdā malos inter-
dū aliquid trāseūter p̄phetasse. sicut balaā
p̄phetabat q̄ stella oriret̄ ex iacob z saul et
cayphas p̄phetauerūt. Sed longe alit̄
est de hac puella que ad nutū habere sum-
donoz̄ sup̄naturaliū in manifestādo oc-
cultā/ z p̄nūciando futura/suo misterio
deseruentia p̄hibendo insup̄ (vt p̄missus
est) fieri occisiones z cetera vicia. exhortā-
do ad virtutes/ z cetera p̄bitatis opa in q̄-
bus de⁹ glorificat̄. Sicut ergo in spiritu
dei p̄missus est Ioseph ante patrē z fra-
tres in egiptū. z Moyses ad populi israel
liberatōem. z Bedeon z sup̄radicte femie.
Pari modo hanc inuēculā non est incō-
gruū connūerari bonis specialiter a deo
missis/ p̄sertim cuz nec munera querat. et
ad bonū pacis tota deuotōe laboret. Dic-
eniz nō est opus mali sp̄s qui potius est
autor dissensionis q̄ pacis.

Sexta propositio

quasi corollarie sequens ex antea premis-
sis propositionibus.
¶ Hec filia vera p̄sona in humana natu-
ra est a deo specialiter missa ad ea que non
humanitus sed diuinit⁹ fiunt opa. cui fi-
des est exhibenda. **¶** Patz hec p̄positio
respondēs questionibz p̄libatis. **¶** Enī
sit vere homo patet ex p̄positōe prima. Et
quia nō desinit etiā his diebz deus nobis
specialiter prouidere per sup̄naturalia si-
gna/nō est incongruū deo assumere puel-
lam innocentē precipue iurta quartā pro-
positiōnē. Et quia donū istud p̄seuerant
apud eā residet ad finē deificū/et p̄ media
virtutis z honestatis sicut asserit p̄positio
q̄nta/videtur consequēter hec p̄positio
sexta fore cōcedenda. **¶** Nec mirz si i sta-
tu equestri sit alterius luminis q̄ in solū-
to statu muliebri. quia etiā David volēs

dominū cōsulere/induebat ephor. et sum-
psit psalteriū. et Moyses dum virgam ge-
stabat mirabilia faciebat quia (sicut dicit
Bregio.) sp̄s sanctus frequenter se interi-
us cōformat exterioribus cōcurrentibz

¶ Ita et p̄libatis potest quis huius vie
amicus sumere occasiōnē defendēdi suaz
partē/vlterius etiā procedendo ad ampli-
orem dilatatōem. **¶** Quia vero inueniū-
tur alij in oppositam partē magis incli-
nati superest asserre ex sacra scriptura que-
dam testimōia ex quibz valeat sue positō-
nis sumere fulcimēra inspiciendo subscri-
ptas p̄positiōnes.

Prima propositio

¶ Multi pseudo p̄phete sunt venturi asserē-
tes se diuinitus a deo mitti. **¶** Hec p̄posi-
tio est saluatoris dicētis q̄ in nouissimis
diebus scz legis euangelice/multi dicēt se
venire in nomine meo z multi per eos de-
cipiētur. Unde z apostolus ait q̄ angel⁹
sathane transfiguratur se in angelum lucis.
Nec mirū q̄ malignus ille rex sup̄ omēs
filios sup̄bie incessant̄ nitit̄ vsurpare diuī-
nitatis excellentiā z ideo p̄curat falsos p̄-
phetas sub nomine dei missos ad decipiē-
dū. igitur. zc.

Secūda propo.

¶ Pseudo prophete frequēter p̄nunciant
occulta cordiū z effectus futuroz̄ p̄tingē-
tiū. **¶** Hec p̄positio cōcedi solet a doctori-
bus. Cuius ratio est q̄ quāto virtus ē al-
tior/tanto ad ampliora se extēdit. Cōstat
autē q̄ intellectus demonū. multo est alti-
or intellectu hūano/z ita q̄ nobis sunt oc-
cultā z futura que nob̄ sunt ignota. a ma-
lo spiritu sunt cognita. Et ita p̄phete de-
monū/ ex eoz̄ instructione possunt talia
reuelare. igitur. zc.

Tertia propositio

¶ Nō facile discernit̄ a falso p̄pha p̄ erte-
riores app̄ntias z siḡ. **¶** Hec p̄positio p̄z
q̄ nō ōz p̄phetā fore vite virtuose. aut h̄re
grāz. z p̄nt demonū. p̄phete occulta nob̄ z
futura p̄noscicare. z sic pl̄bz alijs cuz q̄bz
p̄ueniūt cū veris p̄phis. **¶** Si interdū p̄-
nunciēt falsa/sciūt palliare/dādo aliū intel-
lectū/aut allegare veros p̄phas int̄dū p̄-
phetātes aliq̄ q̄ nō euenerūt. Sic de isaiā z
Jona p̄phis legit̄. **¶** Propter quod etiam

De mirabili victoria

apostolus dicit q̄ nō omni spiritui credē dum est / sed tentandi sunt si a deo sunt. in sinuans difficilē discretōem inter bonos et malos prophetas .igitur zc.

§ Quarta propositio

Nunc tempe gratie specialem fieri a deo missionē / ad temporalis felicitatis prospicitatem / nō multā habet apparentie efficaciam. **Hec** propositio potest sumi ex hīs que augustin⁹ sepius cōmēorat. Hāc bona presentis vite / equalit̄ cōceduntur bonis et malis / iustis et iniustis / p̄sertim hoc tempore gratie. ne boni amores suū affigant bonis transitorijs in quibus mali plurimū florent. **At** etiam attendat que bona reseruat amicis in futura vita / quādo inimicis suis affluenter cōfert huius vite transitoria bona. **Fieri** igitur missionē presentis felicitatis pcuratiuā et prenosticatiuā (q̄ paruipendenda scribit) modicā videt̄ habere apparentiā / tamē in veteri testamento dum popul⁹ ille seruebat deo pro hīs temporalibus bonis / legitur ad talem interdum factam fuisse mentōem. **Igitur** .zc.

Quinta propositio

Duo cōmittit hec puella que legūtur prohibita in sacra scriptura. **Hec** propositio patet q̄ deus .xxij. **Lex** prohibet ne mulier induat vestes viri. **Et** ap̄ls prohibet: ne mulier radat caput ad modum viri. **Utriusq̄** aut̄ oppositū de hac puella narratur. **Et** videtur prima facie ad quandā indecentiā vergere iuuenulaz / puellam insidere equo habitu virili indutā. et cuius deus diligat modestiā / videtur derogare diuine missioni se effeminare in virilē formā. **Neq̄** videt̄ cōcordare cum familiarī missioni talis modus quia tam familiaris missio fit per spiritū sanctificantē interius animā. **Iuxta** illō Sapientie .vij. **Sapientia** dei se trāssert in aīmas sc̄tas amicos dei et prophetas cōstituit. p̄pter quod si huius iuuenule missio sit prophetica oportet eaz esse cuiusdā excellentis sanctitatis et diuini animi intrinsecus. et talem p̄sonam indecens videt̄ trāssormare se in virū secularē armoz. **Non** enī sic legit̄ de hester et iudith licet ornat̄ se cultu soleniori muliebri tamē vt grati⁹ placerēt hīs cum quibus agere conceperunt. **Igitur** et cetera.

Sexta propositio

Hec dictam puellā a deo specialiter missā et deū opari per eam / aut sibi fiduciā fore adhibendā / nō potest ostendi p̄ sufficientem apparentiā. **Hec** propositio patet quasi corollarie ex p̄missis. **Quia** si multi venturi sint falsi p̄phete similes veris. **Si** ad felicitatis t̄p̄alis p̄spiratē nō sit specialis missio sub t̄pe gratie. **Si** processus ei⁹ fiat cōtra diuina mandata. quomōdō possit assertiue teneri h̄mōi filiā / singularit̄ a deo electam ad ea sequēda que famātur? **Ex** quibus patet qualiter hui⁹ vie fautores / suam partē possint colorare oppositam viā impugnādo. **Insup** ad p̄fundiora inueniēda occasionem ex p̄missis accipiēdo. **Iraq̄** hec hinc inde copulata. collatiue posita offerūtur visuris causa presentis casus vel futuri cōsimilis / vt et ipsi aliquid respondere valeant cōsimiles questiones mouētibus. **semper** ad gloriā dei q̄ regnat in secula benedictus. **Amen.**

Compilatū a magistro

Joh. de gerson de mirabili victoria cuiusdā puelle. de p̄fectates recepte in duce belli exercit⁹ Regis frācoz. s̄ anglicos.

P Resupponēdū est i p̄mis q̄ multa falsa / sunt pbabilia. imo s̄m p̄hm n̄ refert q̄dā falsa pbabilia eē q̄ bus dā veris vsq̄ adeo q̄ duo d̄dictoria s̄nt stāt iprobabilitate s̄nt in veritate. **Ad** uertēdū ē vlt̄ q̄ ista pbabilitas si rē fūdata sit et rite intellectā / n̄ ē dūda error / vl̄ erronea nisi p̄tinacit̄ extēdat assertō vltra t̄minos pbabilitat̄. **Rō** h̄ ē q̄ pbabilr loq̄ns fundat se in h̄ q̄ rōes et app̄ntias h̄z p̄ p̄re sua. **Et** h̄ vtiq̄ verū est nisi sit penit̄ iprobabile. **Uerū** ē silr de p̄re opposita q̄ ad eā sunt rōes et app̄ntie seu verisiles p̄iecture. **Et** silr p̄t eē et ē sepe verū. nec ista d̄dicūt sic exposita. **Attēdēdū** ē t̄tio q̄ aliq̄ p̄cernētia fidē et bonos mores / p̄siderant̄ in duplici d̄nā q̄ntū spectat ad p̄ns. **Aliq̄** ei dicūt de necitate fidē et i istis nō l̄z dubitare l̄ pbabilr op̄ari iuxta illō vulgatū. **dubi⁹** i fide ifidel̄ ē. et de t̄libz iusta eēt p̄q̄stio neq̄ lex illa ciuil̄ barbar⁹ h̄z locū neq̄ i t̄libz cōis error faceret ius imo tāto det̄ior q̄nto cōi or eēt d̄iq̄ ferro et igne exterminand⁹ iuxta eccl̄asticas et ciuiles cēsuras s̄ hereticos las. **locū** eē h̄z illō metricū salubre. n̄ patif

ludū fama fides oculus/immoz p tali lu
do in his que sunt fidei/possz euocari sic
iocans ad iudiciū fidei/tanq̄ de errore su
U spectus in fide. **C**onsiderādū est p alte/
ra differētia eorū que sunt in fide vel de fi/
de/q̄ illa vocatur de pietate vel deuorōne
fidei/et nullo mō de necessitate. De quibz
solet dici vulgarit. nele arit ille est pijs dā
pne. **S**pectat autē ad pietatē fidei tres
conditōnes in speciali. **P**ria q̄ faciant ad
excitatōem deuorōis et pie affectōnis cir
ca deū et diuina/quia scz resonāt in laudē
diuine potētie vel clemētie in miraculis et
veneratōem sanctorū. **A**ltera cōditio est q̄
babeat circa talia pbabilis aliqua pietu
ra vel cōmuni relatōne vel ex fidelīū atte/
statōne/ qui dicūt se vidisset audisse. **S**u
p additur tertia cōditio/cū discretōne pen
fanda/p viros in theologia et bonis mo/
ribus eruditos/q̄ in huiusmōi relatōibz
eorū qui dicūtur de pietate fidei/non in/
cludat vel immisceat aliquod falsū vel er
roneū/quod manifeste sit in detrimentū
fidei vel bonorū mox directe vel indirecte
palam vel occulte. **S**up qua cognoscēda
vel determināda nō est fas cuilibz palam
et passim ferre sententias et reprobatōnes/
immo nec approbatōes contētiosas/ma
time quādo tolerātur ab ecclia seu platis
ecclie in vna prouincia vel in multis. **S**z
iudiciū et determinatio debēt deferri ad eā/
dem eccliam/seu platos eius et doctores.
Possent hic notari multa in particulari/
bus. **A**t de materia cōceptōnis beate vir
ginis. **A**t de opinionibz probabilibz in
doctores. **A**t de indulgentijs q̄ ad circū/
stantias multas. **S**ic de veneratōne reli/
quiarū in vno loco et alio. imo in diuersis
simul quēadmodū fuit nup contentio in
plamento parienf. sup veneratōne capitis
sancti Dionisij in ecclia parisiens. et i ab/
batia sancti dionisij prope parisi. **C**ō/
cludendū est tandē ex pmissis/q̄ pie et sa/
lubriter potest de pietate fidei et deuorōis
sustineri factū illius puelle. circūstātijs ac
tentis cū effectu patenti/pfertim ex causa
finali/que iustissima est/scz restitutio regis
ad regnū suū/et ptnacissimoz inimicorū
suoꝝ iustissima repulsio seu debellatio.
Addito p̄terea q̄ in obseruatōibus suis/
hec puelle nō reperitur vti sortilegijs/ab ec/
clesia pbibitis. **N**eqz superstitiōibus pa/
lam reprobatis. **N**eqz cautelis hoim frau

dulentis. **N**eqz ad questū p̄riū/vel aliqd
tale subdolū/cū in attestatōez sue fidei ex
ponat extremo piculo suū cor p̄. **P**ostre
mo si multi multa loquant et referant pro
garrulitate sua et leuitate/aut dolo sitate/
aut alio sinistro fauore vel odio/subuenit
illud cathonis Arbitrii nostri non est. qd
quisqz loquat/est tñ arbitrii nostri qd cre
dat seu teneat/seruata modestia/et p̄tentō
ne seu seditiōe p̄cul pulsa qz sicut dicit apo
stol. **N**ō oportet seruū dei litigare/nos in
quit talē cōsuetudinē nō hēm?/vt scz liti
gem?/sz tolerare oportet/vel ad superiores
sicuti p̄missus est determināda referre. **T**ra
eni fuit in canonizatōibz sc̄toꝝ p̄uarijs
q̄les canonizatōes vt i plibz q̄ legunt nō
sunt de necessitate fidei stricte loquendo.
Sz de pia deuorōe. q̄ nō est passim p̄ q̄lli
bet reprobanda irridēda vel repudiāda et
min? (ceteris paribz) q̄ alia sine canoniza
tōe vulgata. **J**ungat ad cām nostrā iste
circūstātie. **U**na q̄ cōciliū regis et gētes ar
moz potuerūt induci ad vocē illi? puelle
talr credere et obseq̄/q̄ sub eayl cū ea expo
suerūt se p̄spirato aīo ad bellica picula/de
decore omi procul pulso q̄ euenire pote
rat/si sub vna muliercula militantes victi
fuissent per hostes procacissimos/et irrisi
ap̄d oēs q̄ audissent. **A**ltera q̄ exultatio
p̄plaris cū pia credulitate tāta subseq̄ cer
nit ad laudē dei et hostiū p̄fusiōi. **A**ltera
q̄ latētes inimici/etiā magni referunt in
timores varios immo et in languores q̄si
p̄rurientis cecidisse iuxta imp̄catōz cātici
illi? a maria sorore moysi timpanisati in
choro ludentiū. **T**antem? dño gliose. et c.
Sequitur irruat sup eos formido et pauor
Videat et cū deuorōe/facto nrō p̄sona re
colat et cātef. **C**ōderādū est ad extremū
q̄ hec puella et adherētes sibi militares/nō
dimittūt vias hūane puidētie/faciēdo. s.
qd in se est/q̄ appareat tēptari de? vltra q̄
necesse ē. **A**n p̄stat hāc puellā nō ēē p̄tina
cē in adhesiōe p̄rii capitis vltra q̄ reperit a
deo se h̄re monitōes seu iustit? **P**ossent
insup sup addi mltē circūstātie de vita ei?
a puero q̄ iterrogate sunt/et cognite/diu et
multū et p̄ mltos. **D**e q̄bz hic nil inserit. exē
pla p̄nt iduci de barbara et de setā kather.
et p̄uersiōe nō min? miraculosa rethoz et alijs
multis/ vt de Judith et de Juda in qui
bus vt cōmuniter miscetur semp aliquid
naturale. **N**eqz sequit semp post primum

De victoria cuiusdā puelle

miraculū quicquid ab hominibus expectatur/
vel expectabitur. Preterea si frustraretur ab
omni expectatōne sua et nostra (quod absit) p̄/
dicta puella/nō oportebit cōcludere/ea quę
facta sunt/a maligno spū vel nō a deo fa-
cta esse. sed vel p̄pter nostrā ingratiudinē
vel blasphemias aut aliunde iusto dei iudi-
cio licet occulto posset cōtingere frustratō
expectatōis nostre in ira dei/quā auertat
a nobis/et bñ oīa vertat. **S**up addūtur
quatuor ciuilia et theologica documenta
Unū cōcernit regē et cōsanguineos regie
dom⁹. Scđm militiā regis et regni. Tertiū
ecclesiasticos cū pp̄lo. Quartū puellā ip-
sam. Quorū documentorū iste vnic⁹ ē fi-
nis. bene viuere/ p̄ie ad deū iuste ad pro-
ximū/et sobrie hoc est virtuose et temperantē
ad seipm. Et in speciali p̄ quarto documē-
to quod hec gratia dei ostensa in hac puella/
nō accipiat et traducat. p̄ se vel alios ad va-
nitates curiosas/nō ad mūdanos quest⁹.
nō ad odia p̄tialia/nō ad seditōes conten-
tiosas/nō ad vindictas de p̄teritis/nō ad
gloriatōes ineptas. **S**z in mansuetudinē
et oratōib⁹ cum gratiarū actōne/cū libera-
li preterea tempaliū subuentōe/quilibet
laboret in idipsum. quatin⁹ veniat par in
cubili suo/ut de manu inimicorū nostro-
rum liberati/deo propicio/seruiam⁹ illi i
sanctitate et iusticia/corā ipso om̄ib⁹ dieb⁹
nostris etc. A dño factū est istud. etc.

Sequitur triplex

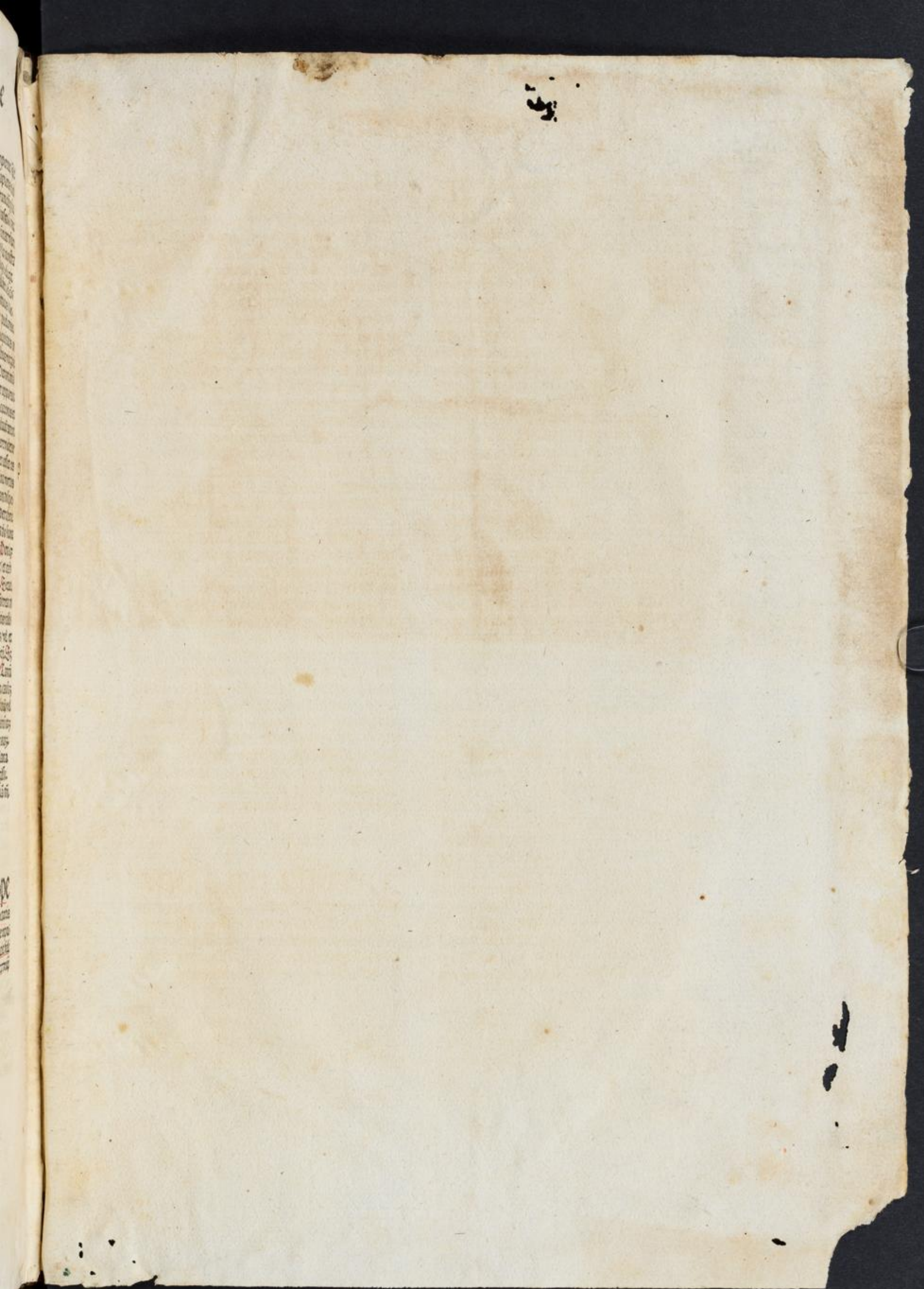
veritas ad iustificatiōem electe puelle/de
p̄fectates accepte/ut etis veste virili. **P**ri-
ma veritas. Lex vetus p̄hibēs mulierē vt
veste virili et virū veste muliebri/pro quā
to est pure iudicialis/nō obligat in noua
lege. Quia fm veritatē tenendā de necessi-
tate salutis iudicialia antique legi ablata
sunt. nec obligāt in noua vt talia sunt/ni-
si nouiter p̄ superiores ea institui seu cōfir-
mari contingat. **S**cđa veritas est. Lex
huiusmodi p̄tinebat aliquod morale quod
stabile est in om̄i lege. et illud possum⁹ et
primere prohibitōem indecentis habit⁹
tam in viro quā in muliere p̄ mediū virtu-
tis quod obseruare deb⁹ circūstātiis om̄

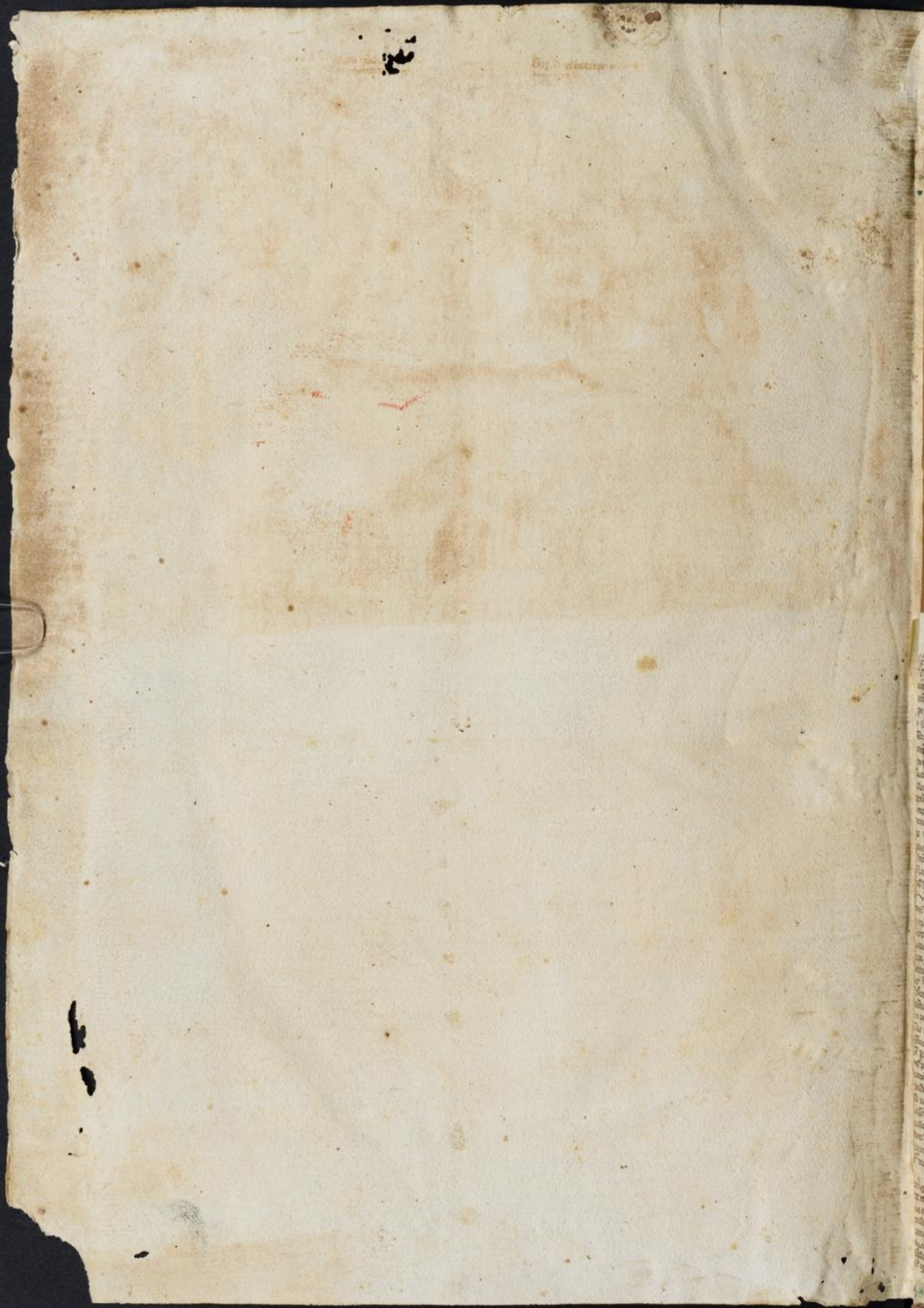
nes/ut quando oportet/cur oportet/ quālit
oportet/et ita de reliquis/ut sapiens iudi-
cabit de quib⁹ nō est hic declarandū p̄ sin-
gula. **T**ertia veritas. Lex huiusmodi nec
vt iudicial⁹ est/nec vt moralis dānat vsu
vestis virilis et militaris in puella nostra
virili et militari/quā excert⁹ signis elegit
rex celestis omniū/tanquā verilliferā ad cō-
terendos hostes iusticie/et amicos suble-
uandos/ut in manu femine puellaris et
virginis confundat fortia iniquitatis ar-
ma. auxiliantib⁹ angelis/quibus virgini-
tas amica est et cognata fm Hieronimū/
et in sacris historijs frequēter apparuit.
Sicut in cecilia visibiliter cū coronis ex-
rosis et lilijis. **R**ursus p̄ hoc saluatiōnis
sio criniū quā apostolus p̄hibere videtur
in femina. **O**bstinuat igitur et cesset os
loquentiū iniquā quia vbi diuina virtus
opatur. media fm finis exigētiam dispo-
nuntur. ita vt non iam sit securū detrahere
vel culpāre ausu temerario. ea quę a dō sunt
fm apostolum ordinata sunt. **D**eniq⁹
possent p̄ticularitates addi multe/et exē-
pla de historijs sacris et gentiliū. Sicut
de camilla et amazonib⁹. Sicut preterea in
casibus vel necessitatis vel euidētis vtili-
tatis/vel approbare cōsuetudinis/vel ex
autoritate seu dispensatiōne superiorū. **S**z
ista p̄ breuitate sufficiāt et veritate. **T**antū
modo caueat pars habens iustam causā
ne per incredulitatē et ingratiudinē/vel
alias iniusticias/faciat irritū diuinū taz
patenter et mirabiliter auxiliū inchoatū.
p̄out in Moyse et filijs israel post collata
diuinitus tot promissa legim⁹ contigisse.
Deus enim et si nō cōsiliū/sententiā tū
mutat/pro mutatōne meritorū.

Secūda pars ope

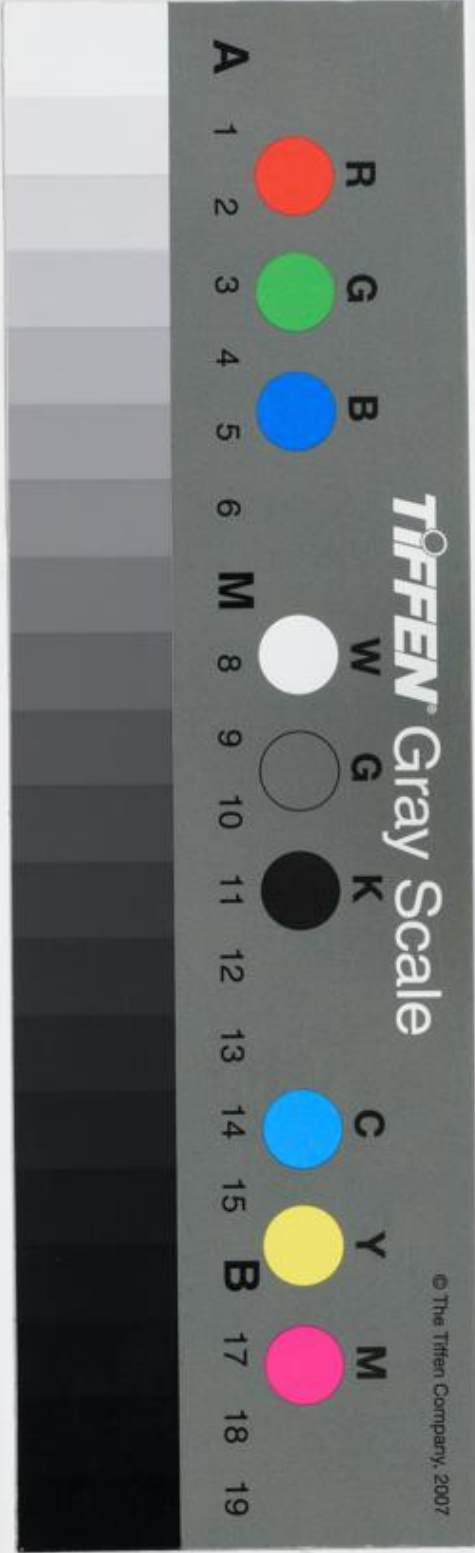
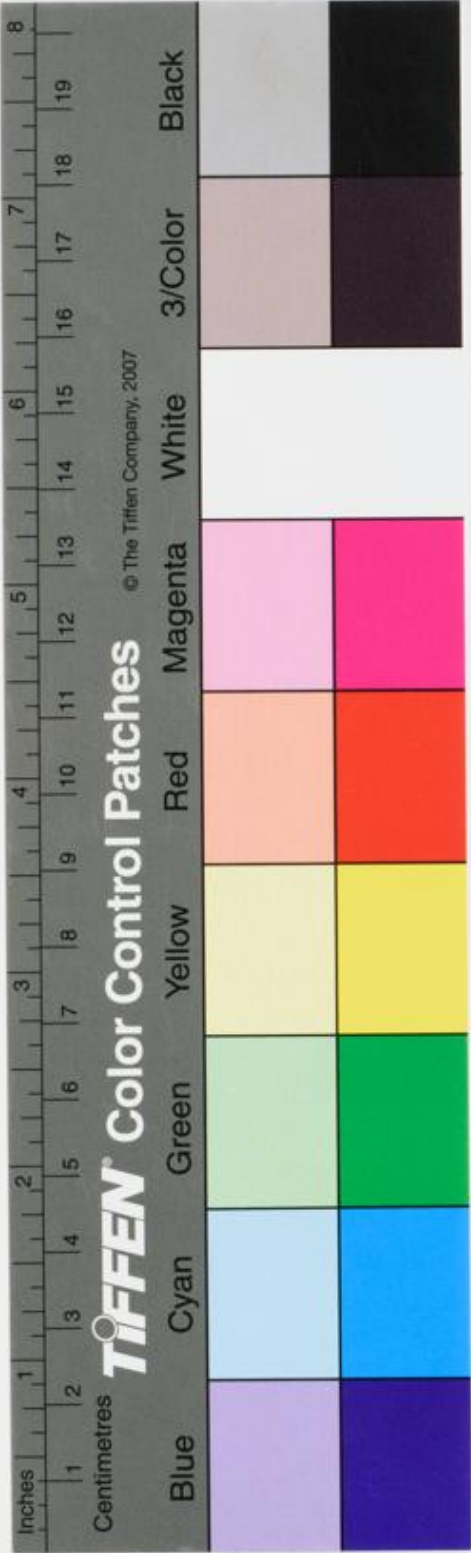
rum domini Johannis Berson/doctoris
christianissimi. continens precipue opu-
scula ad mores accommodata. **E**xPLICIT FELI-
CITER. Anno nostre salutis. **D**CCCCXXVIJ
Nonas vero Julij mensis quinto.

Fragment of text from the adjacent page, visible on the right edge. The text is written in a medieval Gothic script and is partially obscured by the binding of the book.

[Faint, illegible text from the left page of the manuscript.]

[Faint, illegible text from the bottom left of the manuscript.]

[Faint, illegible text from the bottom middle of the manuscript.]

84

[Faint, illegible text from the right page of the manuscript.]